

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 70/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- liikenneneuvos Risto Murto, liikenne- ja viestintäministeriö

- ylitarkastaja Markus Ukkola, työ- ja elinkeinoministeriö
- apulaisjohtaja Seppo Reimavuo, Kilpailuvirasto
- yksikön päällikkö Jarkko Toivola, Liikennevirasto
- toimitusjohtaja Tero Vauraste, Arctia Shipping Oy
- toimitusjohtaja Olof Widén, Suomen Varustamot ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Erikoisalusten Työnantajaliitto
- Suomen Laivanpäälystöliitto
- Suomen Merimies-Unioni ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi talvimerenkulun palvelujen yhteisestä järjestämisestä ja yhteistyöstä talvimerenkulun palvelujen alalla Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen.

Sopimuksella Suomi ja Ruotsi sitoutuisivat entisestään syventämään yhteistyötään talvimerenkulun palvelujen suunnittelussa ja järjestämi-

sessä niitä aluksia varten, jotka saapuvat sopimuspuolten alueilla sijaitseviin satamiin. Tavoitteena on parantaa jäänmurtajien saatavuutta, vähentää odotusaikoja ja kustannuksia sekä käyttää optimaalisesti nykyistä jäänmurtajalainvastoa.

Sopimuspuolet sitoutuisivat pitämään hallinnassaan jäänmurtajia, joilla on kokenut ja hyvin koulutettu päällystö, molempien sopimuspuol-

ten vesialueiden talvimerenkulun palvelemiseksi. Sopimuksen nojalla olisi mahdollista valmistella entistä tiiviimpää yhteistyötä jäänmurtoressien hallinnassa.

Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä

valtion sisäisesti sopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen ja lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Valiokunta pitää sopimuksen mahdollistamasta jäänmurron yhteistyön syventämistä Suomen ja Ruotsin välillä lähtökohtaisesti hyvänä ja kannatettavana. Suomi ja Ruotsi ovat tehneet jäänmurtoa koskevaa toimivaa yhteistyötä jo kymmenien vuosien ajan. Yhteistyötä on tehty ensisijaisesti Pohjanlahdella, mutta vaikeina jäätalvina myös koko Itämeren altaalla Suomeen ja Ruotsiin suuntautuvan liikenteen avustamiseksi. Yhteistyön peruslähtökohtana on ollut, että kukin maa avustaa omiin satamiinsa saapuvia ja omista satamista lähteviä aluksia.

Sopimus tarjoaa mahdollisuuden kehittää ja lisätä maiden välistä yhteistyötä jäänmurron suunnittelussa ja järjestämisessä, mitä kautta voitaisiin pyrkiä tehostamaan erityisesti vaikeiden jäätalvien jäänmurtopalvelujen toimintaa. Sopimuksen tavoitteena on saavuttaa hyötyjä esimerkiksi palvelujen saatavuuden, odotusaikojen tai muiden palvelutasotavoitteiden taikka kustannusten osalta. Tavoitteena on myös käyttää mahdollisimman optimaalisesti nykyistä jäänmurtokapasiteettia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ilman yhteistyötä molemmat maat mm. joutuisivat varaamaan täysimääräisesti jäänmurtokapasiteettia vaikeimpien talvien varalle. Valiokunnan saaman selvityksen

mukaan sopimus ei ole ongelmallinen hankintat tai kilpailulainsäädännön kannalta.

Valiokunta korostaa talvimerenkulun palvelujen olennaista merkitystä mm. Suomen elinkeinoelämän kilpailukyvyyn kannalta. Meriväylien on välttämätöntä olla sujuvasti liikennöitävässä kunnossa ympärivuotisesti, mikä on tärkeää erityisesti vientikuljetusten turvaamiseksi. Valiokunta korostaa yleisesti jäänmurron toimintaedellytysten turvaamisen ja erityisesti toiminnan järjestämisen kustannustehokkuuden merkitystä meriliikenteen määrän kasvaessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomessa on mm. huoltovarmuuden turvaamiseksi riittävästi omaa jäänmurtokalustoa ja osaamista. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että suomalainen jäänmurron työvoima ja korkean tason osaaminen säilyvät Suomessa. Tämä tekee sinänsä kannatettavasta maiden välisestä yhteistyöstä huolimatta tarpeelliseksi, että suomalaista jäänmurtokapasiteettia hyödynnetään riittävästi ja säännöllisesti. Riittävä määrä vuosittaisia operointipäiviä on valiokunnan käsityksen mukaan suomalaisille jäänmurtajille välttämätöntä, jotta koko henkilöstön osaamisen korkean tason ylläpitäminen ja kehittäminen voidaan varmistaa. Näin ollen sopimuksen käytännön soveltamista ja jäänmurron järjestämistä tulee arvioida kokonaistaloudellisesta näkökulmasta siten, että palvelujen hinnan ja säästöjen lisäksi otetaan keskeisesti huomioon myös jäänmurtopalvelujen hankinnan edellä mainitut muut vaikutukset. Osaamisen säilyminen on tärkeää myös jäänmurtopalvelujen tehokkaan toteuttamisen ja viime kädessä Suomelle tärkeiden ulkomaankau-

pan tarvitsemien kuljetusten turvaamisen kannalta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Osmo Kokko /ps
jäs. Thomas Blomqvist /r
Ari Jalonen /ps
Kalle Jokinen /kok
Jukka Kopra /kok
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Raimo Piirainen /sd
Janne Sankelo /kok
Eila Tiainen /vas
Ari Torniainen /kesk
Reijo Tossavainen /ps
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.